

hurá, muzeum!

3|2014

Rozmarná léta
na Jičínsku aneb
historie plováren

2

Pozoruhodné
nálezy
v Budčevsi

4

Osobnost:
František Max
1895–1969

5

Stalo se
před 100 lety
léto 1914

6

Bez grantů
to prostě
nejde

7

ŠLÁPNĚTE DO PEDÁLŮ

Dne 29. května byla v zámecké galerii zahájena letní výstava s názvem „Šlápněte do pedálů“. V prostoru galerie si můžete až do konce září prohlédnout několik desítek bicyklů, které chronologicky mapují výrobu kol od samého počátku až do 70. let 20. století. Na výstavě uvidíte kola zapůjčená z Národního technického muzea v Praze, materiály ze sbírek společnosti ŠKODA AUTO a nechybějí ani bicykly od sběratelů a obyvatel Jičínka a městských muzeí v Hořicích a Nové Pace.

Výstava sleduje nejen vývoj konstrukcí kola, ale také cyklistiky jako sportu a všeho kolem něho. Na výstavě se tak můžete dozvědět, že první kolo bylo sestrojeno nedaleko Jičína, a to v Hořicích již v roce 1867. Výstava je doplněna materiály společnosti ŠKODA AUTO, a tak se zde návštěvníci mohou dozvědět, jaká událost předcházela vzniku legendární firmy Laurin & Klement, jejíž zakladatelé začali v Mladé Boleslavi právě jako výrobci jízdních kol „Slavia“. Teprve později se během své cesty do Francie nechal Václav Klement inspirovat motocyklettou bratrů Wernerů k výrobě prvního motocyklu. Dozvíte se také, že například i Ema Destinová, slavná operní diva, propadla cyklistice – tedy spíše cyklistickému závodníkovi Jindřichu Vodílkovi, kvůli kterému dokonce napsala divadelní hru s názvem „U cíle“. Na výstavě se dále seznámíte s cyklistickou módou počátku 20. století, a třeba i s tím, že důležitou součástí tehdejší výbavy byl bičík na odhánění psů.

Cyklistika je na výstavě představena také ve vztahu k Jičínu, kde na přelomu 19. a 20. století působilo množství drobných výrobců

ŠLÁPNĚTE DO PEDÁLŮ

→ pokračování ze str. 1

a prodejců kol, mezi něž patřil i Evžen Fuchs, známý závodník, který v Jičíně místo střížního zboží začal prodávat kola.

Texty výstavy jsou doplněné o archiválie mapující vývoj klubů velopedistů či změny cen jízdních kol. Z dobového tisku můžete vidět vybrané inzeráty výrobců kol, které svým vtípem zcela přesahují dnešní reklamní spoty, ale také méně pozitivní zprávy o cyklistických nehodách či krádežích kol.

Atmosféru dřívější doby nakonec dotvářejí dobové snímky ze sbírek jičínského muzea, ing. Karla Čermáka a mnoha dalších. A co dodat nakonec? Šlápnete do pedálů a navštívte novou letní výstavu, která bude v zámecké galerii otevřena od 30. května do 28. září 2014!

Výlet textilních zářezů z Lázní Bělohrad v roce 1909.

ROZMARNÁ LÉTA NA JIČÍNSKU ANEB HISTORIE PLOVÁREN

Na vlnách hudby manželů Koláčkových byla pomyslně odstartována druhá z letních výstav jičínského muzea. A protože vedle cyklistiky je dalším letním lákadlem voda, věnuje se výstava „Rozmarná léta na Jičínsku aneb historie plováren“ právě historii koupání.

Texty k výstavě vycházejí z archiválií SOKA Jičín, dobových zpráv a vzpomínek pamětníků.

Přestože podnázev výstavy hlásá, že výstava pojednává pouze o historii plováren, není tomu zcela tak. Kromě plováren se totiž dozvíte spoustu zajímavých informací o dalších místech bývalého okresu Jičín, která byla za účelem koupání hojně navštěvována.

Archivní materiály velmi dobře dokumentují historii jičínských plováren. Zajímavé jsou zejména vystavené plány od městského inženýra Bedřicha Peka a ing. arch. Čenka Musila, které skvěle vykreslují tehdejší podobu plovárny, která byla řadu let propojena s rybníkem Kníže. Na ten bylo možné volně proplouvat. Na plavce zde pak čekaly zachytivé bójký a po určitou dobu také bílá plachetnice.

Dalším zmíněným zajímavým koupalištěm v našem regionu je Pelíšek, který neodmyslitelně patří k Prachovským skalám. Na výstavě můžete vidět celý soubor snímků zachycujících jeho vznik. Významná část výstavy se také věnuje hořické plovárně na Dachovech nebo bělohradským rybníkům Pardoubek a Hluboký. Bohužel ne ke všem místům se dochovalo tolik

materiálů, kolik bychom chtěli, ale i tak budou připomenuta. Jedná se například o Vysoké Veselí, Pecku, Starou Paku, Libaň či Železnici.

Pro charakteristiku doby 70. a 80. let 20. století nemohou na výstavě chybět rekreační střediska jako například Jinolice, Jahodnice, Prachovské skály a středisko ROH n. p. Liaz pod hradem Pařez.

Výstava je doplněna o množství dobových snímků ze sbírek RMaG v Jičíně, Městského muzea v Nové Pace, Městského muzea

v Hořicích, ze soukromé sbírky ing. Karla Čermáka a dalších.

Součástí výstavy je též průřez historií plavek. Nejstarší koupací úbor z konce 19. století byl zapůjčen semilským muzeem. Mezi další unikáty patří plavky z USA ze 30. let 20. století, dámské jednoduché plavky z 20. let 20. století a pánské plavky z roku 1911, které zapůjčila řada muzeí a soukromých sběratelů. Výstava „Rozmarná léta na Jičínsku aneb historie plováren“ bude otevřena ve výstavní chodbě muzea od 15. června do 14. září 2014.

Václav Nypel při výuce plavání na jičínské plovárně, foceno před rokem 1933.

MUZEJNÍ NOC 2014

V sobotu 14. června proběhla tradiční Muzejní noc. Tento rok byla inspirována letními výstavami muzea.

Celou akci zahájila vernisáž výstavy „Rozmarná léta na Jičínsku aneb historie plováren“ ve výstavní chodbě muzea, kterou uvedla její autorka Mgr. H. Fajstauerová. Především malé návštěvníky potěšila dvě divadelní představení, a to loutkové *O kohoutkovi a slepičce* a hrané divadlo *Čertovská pohádka*.

Od půl sedmé se přidalo u vlakového nádraží několik nadšených cyklistů ke spanilé jízdě pana Milana B. Singera na vysokém kole. Skupina cyklistů byla přivítána v cíli na velkém nádvoří zámku.

Prostředí plováren se snažili navodit během svého vystoupení mužoreti ARTrosa.

Nechyběla ani komentovaná prohlídka výstavy „Šlápněte do pedálů“ z úst její kurátorky Jany Kořínkové. Celou akci zakončil zlatý hřeb večera, a to hudební vystoupení manželského dua O. a J. Koláčných s V. Vilďmanovou, kteří za pomoci hudby a zpěvu provedli návštěvníky stálou expozicí muzea.

I přes občasnou nepřízeň počasí se akce vyvedla a budeme se za rok opět těšit!

Martina Pajerová

NOVÉ PUBLIKACE

Rozmarná léta aneb plovárny na Jičínsku

Nová tématicky zaměřená publikace Regionálního muzea a galerie v Jičíně představuje historii plováren a koupališť na Jičínsku, Hořicku, Libáňsku a Kopidlensku, Novopacku a Sobotecku a navazuje tak na stejnojmennou výstavu, právě probíhající v jičínském muzeu. Kniha nás provází prostředím plováren konce 19. století, přes období první republiky, 50. let až po současnost a je plná nádherných dobových fotografií, které vyznačují atmosféru dob minulých.

Kniha čerpá z archivních pramenů, vzpomínek pamětníků a kronikářů, z monografií, publikací a článků regionálních historiků, z dobového tisku, který nezapomenutelným způsobem představil jednotlivá koupaliště. Fotografie pocházejí ze sbírek RMaG v Jičíně, Městského muzea v Nové Pace, Městského muzea v Hořicích, ale také ze sbírek Ing. Karla Čermáka a dalších soukromých sběratelů.

122 stránkovou publikaci, kterou v roce 2014 vydalo Regionální muzeum a galerie v Jičíně a jejíž autorkou je historička muzea Hana Fajstauerová, je možné zakoupit v jičínském muzeu za 120 Kč.

LÉTO V MUZEU

Stálá expozice Regionálního muzea a galerie v Jičíně – Muzea hry nabízí možnost interaktivní prohlídky s Valdštejnovou hůlkou a rodinným průvodcem doplněné o návštěvu zámeckého loutkového divadla a muzejní herny. Návštěvníci mohou také hledat tajnou komnatu a pomocí klíče v podobě hůlky ji následně odemknout. Stálá expozice nabízí také prohlídku Obrazárny barokních mistrů, kde je vystaven mimo jiné obraz Karla Škréty a Jana Jiřího Majora.

Na prázdninové měsíce přichystalo Regionální muzeum a galerie hned několik možností pro širší poznávání naší historie. Jedná se především o několik specializovaných komentovaných prohlídek:

Komentované prohlídky Valdštejnova paláce – zámku, které jsou určeny pro ty, kteří chtějí detailněji poznat sídlo, které si pro sebe ve svém rezidenčním městě Jičíně – a současně hlavním městě svého frýdlantského vévodství – nechal vystavět Albrecht z Valdštejna.

Komentované prohlídky Jičína, které jsou určeny nejen pro turisty, ale pro všechny zájemce o historii tohoto města. Zájemci tak budou seznámeni například s historií významných domů na náměstí, získají informace o postavení třech městských bran a s nimi souvisejícího městského opevnění, podívají se také do míst, kam byly v 17. století záměrně stěhovány jičínské židovské rodiny.

Noční prohlídka muzea – prohlídka při svíčkách. Návštěvníci budou mít možnost navštívit podzemí bývalého sídla Smiřických, prostory Panské oratoře (prostor dostupný spojovací chodbou mezi zámek a kostelem), představeny budou zajímavosti ze stálé expozice muzea a v muzejní herně bude stavěno město Jičín. Prohlídka se koná dne 12. 8. 2014 od 21.00.

Rodinná prohlídka stálé expozice s Človíčkem. Návštěvníky jičínského muzea provede netradiční průvodce, a to známá večerníčková postava Človíček. Účastníci se tak mohou těšit na výlet k lovcům

mamutů, ke Keltům, na středověký hrad, k císaři pánovi, k Rumcajsovi do jeskyně a také do muzea. Tato prohlídka je inspirována edukačním programem, který mnozí možná znají od svých dětí, vnučků apod. Probíhat bude dne 6. srpna 2014 od 15.00. Sraz ve vstupní hale muzea.

Pátky s vévodou Albrechtem z Valdštejna – během pátečního odpoledne (v čase od 16.00 do 18.00) bude ve vstupní hale muzea otevřena přijímací kancelář vévody Albrechta z Valdštejna. Probíhat bude také komentovaná prohlídka na různá témata (vojenství, architekti a stavitelé apod.) Setkání s vévodou Valdštejnem budou probíhat ve dnech 4. 7., 11. 7., 18. 7., 25. 7., 1. 8., 8. 8., 15. 8., 22. 8., 29. 8. 2014.

V Regionálním muzeu a galerii bude během prázdninových měsíců prodloužena otevírací doba. Návštěvníci k nám mohou zavítat ve dnech pondělí – neděle v čase od 9.00 do 18.00.

POZORUHODNÉ NÁLEZY Z BUDČEVSI

Archeologická mapa nově zjištěných pravěkých a středověkých lokalit je neustále doplňována o další záznamy. Tentokrát se zmíníme o nálezech, které byly získány letos na jaře z obce Budčevs nedaleko Kopidlno a také o dalším pozoruhodném hromadném nálezu z této lokality, který byl objeven již před pár desítkami let.

Při západním okraji obce byly prozkoumány zahlobené objekty z 2. poloviny 13. století, tedy z období vrcholného středověku. Převážně se jednalo o zásobní jámy, které po ukončení své funkce byly použity jako jámy odpadní. Odpadem myslíme především odpad kuchyňský, tzn. keramické střepy nádob, zvířecí kosti, zuhelnatělá obilná zrna apod. Na výsledky tohoto terénního výzkumu si musíme počkat až do ukončení všech laboratorních prací a závěrečného zpracování.

V tomto příspěvku stručně zmíníme i další velmi zajímavý nález, který byl v téže obci nalezen již v roce 1937 a doposud nebyl zveřejněn. Jedná se o hromadný nález kamenných seker, sekeromlatů, motyk, kopytovitých klínů a dalších kamenných nástrojů z období mladší doby kamenné (neolit, cca 5600–4200 př. Kr.). Jde o 80 kusů rozlomených nebo jinak poškozených nástrojů, které byly nalezeny pohromadě při úpravách drenáží někde v blízkosti Budčevsi nebo přímo ve vesnici. Muzeu v Kopidlně je daroval ředitel školy v Budčevsi pan Boh. Haken. Nástroje lze přiřadit k tzv. kultuře s vypíchanou keramikou a spadají tedy do mladší části neolitu. Společným rysem všech nástrojů je kromě poškození (rozlomení nebo opotřebením) vesměs stejný materiál, z kterého byly

vybroušeny. Jedná se o tzv. amfibolový kontaktní rohovec, který archeologové nazývají také metabazit typu Pojizeří. Svými vlastnostmi se jedná o velmi tvrdou, pevnou a houževnatou horninu, která v oblasti Čech nemá konkurenci. Právě tyto

vlastnosti ji předurčily pro výrobu seker a dalších pádných nástrojů. Že se jednalo o velmi vhodný a ceněný materiál dokládají nálezy stejně starých nástrojů na obrovském území. Ve starší části neolitu tento materiál převládá v celé oblasti Čech,

Moravy a Saska. V Mladším období neolitu se velmi často vyskytuje na západě Slovenska, jihu Polska, Německu (Bavorsko, Hesensko) a patrně také severu Rakouska, Maďarska a Nizozemí. Ojedinelé artefakty byly zjištěny také v severní Itálii.

Závažnou otázkou zůstává, proč byl tento pravěký depot ukryt pod zem. Poškozené nástroje jistě neměly velkou hodnotu. Jiné

hromadné nálezy ze stejného období obsahují spíše polotovary jednoho typu nebo již finální výrobky. Taková nálezová situace se dá vysvětlit hromaděním majetku nebo jako skladiště výrobce či distributora. Z jakého důvodu byly nashromážděny a ukryty opotřebené nástroje? Tato otázka zůstane prozatím bez odpovědi.

Radek Novák

ZE SBÍREK MUZEA

František Max

Mandele před bouří 1952

Ve sbírkách našeho muzea je zastoupena tvorba Františka Maxe hned několika díly typickými pro jeho tvorbu. Jedním z nich je obraz drobného formátu nazvaný Mandele před bouří (33 x 45 cm), malovaný olejovými barvami na kartónu. Bohatě zdobený široký rám dodává tomuto drobnému dílku s jednoduchým venkovským motivem výraznou hloubku a značnou působivost. Do muzejních sbírek byl obraz získán v roce 1960 převzetím od Okresního národního výboru Jičín jako konfiskát a v roce 1966 byl převeden do sbírek galerie při osamostatnění galerie od Okresního muzea v Jičíně.

Ačkoliv jej František Max vytvořil až v pozdním období svého života, v roce 1952 (signatura a datace v pravém dolním rohu), námět v nás vzbuzuje dojem venkovského prostředí 19. století v období sklizně, kdy se pole ježila panáky a mandeli obilí. Úchvatná dramatická scénérie pole ozářeného slunečními

paprsky prodírajícími se temnými bouřkovými mračny je mistrně zachycená velmi úsporným způsobem, a přesto si zachovává působivé kouzlo okamžiku.

Zcela nezaměnitelná je pro Maxovu tvorbu typická malba špachtlí, při které využíval pro nanášení hutných vrstev barvy místo štětců právě špachtle. Díky této technice dokázal ve svých dílech velice přesvědčivě zachytit atmosféru krajiny či městského zákoutí. Na obraze Mandele před bouří se hutné pasty nanášené špachtlí uplatňují především v partiích pole a jednotlivých mandelů. Silné pastózní nánosy prolínají se bez jasných obrysových kontur napomáhají vytvářet expresivní dojem díla. Pro pozadí oblohy s bouřkovými mraky a slunečními paprsky použil Max výrazněji hladkou štětcovou malbu.

Hana Macháčková

OSOBNOST

František

Max

1895–1969

Dalším z regionálních umělců s evropským významem, kterého představujeme v našem čtvrtletníku je František Max, od jehož smrti letos uplynulo 45 let. Náměty pro své krajinomalby si vybíral hlavně v okolí rodné Libáně a na Jičínsku, ale k jeho oblíbeným tématům patřily i malebné uličky a zákoutí Prahy. Inspiraci nalézal také při studijních cestách do zahraničí, kde vznikaly obrazy zachycující atmosféru evropských metropolí.

Talent pro výtvarné umění a především pro malbu objevil prof. Antonín Martínek u mladého Františka během jeho studia na reálce v Jičíně. Malbu Max studoval na AVU v Praze u prof. Jana Preislera, ale současně také u profesora Adolfa Liebschera a profesora Oldřicha Blažička na ČVUT. Po studiích se krátce věnoval architektuře ve firmě Nekvasil v Praze, avšak v době krize byl propuštěn a mohl se tak naplno věnovat malbě.

Protože František Max namaloval mnoho obrazů z rodného kraje, má pro nás tak význam i jako dokumentarista české krajiny z okolí Libáně, Prachovských skal a vesniček Jičínska 1. poloviny 20. století. To době dokládají díla jako je Kostelík v Libáni, Staré Hrady – zámek, Havlíčkova ulice v Jičíně, Jičín – náměstí, Veliš, Chalupy ve Zlivi, Chalupy v Zelenécké Lhotě, Park v Kopidlně, Borovička a jiné, všechny adjustovány do zdobných rámců. Dochovaly se též drobné perokresby, které F. Max vytvářel k různým příležitostem. Samotného malíře se mimo jiné podařilo během jeho pobytu v Libáni zachytit na film natočený panem Wurmlem.

Svoji první výstavu uspořádal František Max v Praze roku 1935. Výstava byla veřejností velice dobře přijata a kladně ohodnocena kritiky. V Praze vystavoval také v letech 1938, 1939, 1944 v Mazáčově galerii a 1947 v Ruběšově galerii. V Jičíně uspořádal výstavu dokonce třikrát – v roce 1937, 1939, 1941 a s výstavou nezapomněl ani na svou rodnou Libáň.

Jarmila Hakenová

NOVÉ PŘÍRŮSTKY hnízdo myšky drobné

Pouze malá část zoologické sbírky Regionálního muzea a galerie je tvořena hnízdy. V loňském roce přibyl do této skupiny další předmět – hnízdo myšky drobné, zajímavé hlavně svou náleзовou okolností.

Myška drobná (*Micromys minutus*) je náš nejmenší myšovitý hlodavec. Váží pouhých 5–8 g a délka jejího těla včetně ocásku je 100 až 135 mm. Je rezavě šedá, mláďata jsou zbarvena nevýrazněji. Hlavní potravou myšek jsou drobná semena, z 30% je jejich strava tvořena i živočišnou složkou – hmyzem. Typickým místem výskytu tohoto druhu je vlhké prostředí: rákosiny, vegetace podél toků, vlhké zarostlé okraje lesů. Od ostatních myší se myška drobná liší právě stavěním hnízd. Jedná se o kulovitou stavbu z rostlinného materiálu o průměru cca 10 cm se dvěma vchody. V době odchovu mláďat jeden vchod samice uzavírá. Hnízdo je zavěšeno na rákosu nebo vysokých stéblech trávy ve výšce 40 až 80 cm

nad zemí. V zimním období myšky nespí, zdržují se ve stozích, v suché trávě na zemi nebo v zemních hnízdech.

Hnízdo, které jsem zařadila do muzejní sbírky, bylo nalezeno na poměrně zvláštním místě. V jarním období provádím

záchranné transfery obojživelníků v místě jejich přechodů přes vozovky. Při střídání „služeb“ ve vybírání pastí s obojživelníky si často ponecháváme na okraji lesa, v blízkosti vodního toku, uschované plastové vědro otočené dnem vzhůru. To jsem v křoví na okraji Žlunického polesí v květnu 2012 zapoměla. Když jsem 28. března 2013 vědro objevila, bylo vyplněno dubovým listím, v němž bylo uprostřed uschováno prázdné hnízdo myšky drobné. Vzhledem ke svému uložení se jednalo o zimní hnízdo. Myška tedy zapomenutý plastový kbelík využila a jistě jí umožnil strávit zimní období v suchu a teple.

Přestože máme hnízdo myšky drobné ve sbírce uloženo již dvakrát, je tento nový nálezhodnotnější právě díky známým náleзовým okolnostem (lokalita, datum nálezu...).

Petra Zíková

6

STALO SE PŘED 100 LETY léto 1914

Kartel českých pivovarů ve své výroční schůzi konstatoval pokles tuzemského konzumu piva. Pro jeho zvýšení se rozhodl prosadit, aby vojsko dostávalo k večeri místo kávy pivo. • Šílenec. Syn hraběte Schlika, František, při průjezdu Jičínem ve svém automobilu napadl 5 letého chlapce, který se bavil trháním novin a házením útržků do vzduchu. Tato jeho činnost hraběte rozčílila tak, že zastavil, vystoupil z auta a začal dítě mlátit bejkovcem až „bylo polomrtvé“. Dalšího dne se mladý hrabě objevil v Jičíně znovu a tentokrát ho strašlivě popudil chlapec, střílející ze svých prstíků třeshňové pecky a „skopal ubohého hochu tak, že se po Jičíně vypravoval, že umřel“. Od té doby již mladého Františka Schlika vždy doprovázel starý hrabě, „ukazuje mu, že lze Jičínem projet, aniž by bylo znát, že jičíněveské panstvo zaspalo celé století“. • Do městských voleb se chystalo nové sdružení: klerikálové, aklerikálové, antiklerikálové. „Pěkné zboží v jednom pytlí“. • 28. června byl spáchán v Sarajevu atentát na arcivévodu a následníka rakousko-uherského trůnu Františka Ferdinanda d'Este a jeho choť, kteří byli zastřeleni srbským separatistou Gavrilo Principem. „Hrozný čin sarajevský způsobil na všech stranách úžas a zděšení. Hrozná tato a tak dějinná událost může mít vliv i na osudy říše.“ • V hostinci pana Huška způsobili jistí dva zdejší mladíci výtržnost a úmyslně poškodili pivní trubky. Hostinský podal trestní oznámení. • Ve stavení rolníka vypukl oheň, který do základů zničil stavení i se stodolou. „Zařízení shořelo veškeré, mimo to pes a koza.“ • V Anglii zemřel jeden z nejlepších státníků Joe Chamberlaine. • Vysokorodá paní hraběnka Berta Schliková darovala v den svých jmenin na výlet školní mládeže v Jičíněvisi 50 K. Správa školy vzdala díky. • Díky protisrbské štvanci vídeňských listů pronikala až do Jičína nejistota z dob nastávajících. Vídeňská

burza se ocitla v krizi, politická situace byla neklidná, zmatek na všech stranách. K této situaci se místní tisk vyjádřil: „Není vlastně příčiny k tomuto rozechvění.“ • 28. července vypovědělo Rakousko-Uhersko Srbsku válku. • České dráhy začaly do města chrlit tisíce mužů. Začala všeobecná mobilizace. „Náměstí, ulice, lípy, všude v Jičíně se hemžily zástupy lidí.“ • V sobotu 1. srpna se střelil ranou z revolveru a skončil krejčovský dělník V. Nejedlý, který byl do Jičína povolán mobilizačním rozkazem. Svůj čin spáchal z obavy před válečnými útrapami. • 1. srpna byl v Kartouzích zatčen muž, německý Žid z Vrchlaví, podezřelý ze špionáže. Byly u něho nalezeny zápisky v jazyce hebrejském, latinském, ruském a německém. „Byl

dodán do vazby, kdež se oběsil.“ • 17. srpna byl nalezen u obce Vrchovina těžce zraněný četař pěšího pluku č. 74, jemuž „praskl rám kola, toto se rozbilo a týž sletův z kola, utrpěl nebezpečné zranění“. • 19. srpna byl v Jičíně odsouzen „nepřítel cyklistů, který tyto stahuje z kola a překážky jim činí.“ • Vzhledem k četným zatčením, udáním a tragickým událostem, bylo občanstvo v tisku varováno před nebezpečnými hovory s případnými neblahými následky. „Doba je velmi vážná a neprozřetelnost třeba bezúmyslná zle by se mohla vyplatiti.“

Gabriela Brokešová

Vlastní niklovna všech kovů. Smaltování velecipédů.

Puškařský a mechanický závod

Fr. Halíř v Jičíně,

Palackého třída číslo 1,
odporučuje svůj bohatě zásobený sklad
zb. aní nejmodernějších soustav a kalibrů. Vlastní i cizozemské přesné
ruční práce. Velocipedy vlastní výroby
z. Jičínská Zbrojovka i sklad továren
nejlepších zn. Es-Ka, Premier, Česká
Zbrojovka

Součásti Pneumatiky
Šicí stroje Minerva, Pfaff, Oritzner pro
průmysl i domácnost

Opravy veškerých zbraní, velocipedů, šicích strojů ve vlastních moderních dílnách

Součástky kol a šicích strojů

STARÉ JIČÍNSKÉ DOMY

dům čp. 52 a 45

Domy čp. 52 a 45 byly poslední přízemní stavení na Husově třídě. V roce 1881 zakoupil dům čp. 45 v dražbě fotograf a hostinský Josef Picek. Hostinec byl zván *U Picků*, měl krásnou zahradu s verandou a také fotografický ateliér. V Pickově hostinci se na přelomu 19. a 20. století scházela vybraná jičínská společnost. Podvečerní schůzky se konaly „u stolu pravdy“ každodenně od 17 do 19 hodin. „Pobesedování v pestrém kruhu bývalo nenucené,

přátelské, s vyloučením debat politických a záležitostí obce.“ Předsedou společnosti byl JUDr. František Lohař, zemský advokát, prvním místopředsedou Ferdinand Machačka, ředitel učitelského ústavu. Klientela hostince se stávala rovněž zákazníky Pickova fotoateliéru. V roce 1923 zakoupil tento dům (hostinec i zahradu) zahradník František Klobouček.

Hana Fajstauerová

Obr. 1: Domy čp. 52, 45 a rohový dům s Jungmannovou ulicí čp. 393, foto Josef Knopp, červen 1974.

Obr. 2: Ateliér Josefa Picka v domě v Husově ulici

KRÁTCE Z MUZEA

Ve dnech 19.–22. června jsme podnikli muzejní exkurzi do Budapešti. Navštívili jsme mimo jiné i Budapeštskou muzejní noc, v mnohém podobnou Pražské muzejní noci.

Pokoušíme se o navázání spolupráce se třemi zahraničními muzei – Michalovce, Keszthely, Ketrzyn. Na začátku září bychom měli předložit společný projekt, který bychom rádi financovali z prostředků visehradského fondu.

Vyhláškou je stanoveno, že od 1. července tohoto roku musí být digitalizované záznamy v Centrální evidenci sbírek doplněny také určitým počtem obrazových příloh. Mgr. Zíková zajistila v poslední době velkou část fotografií, na které se můžete podívat na www.ces.mkcr.cz.

Na začátku června jsme podnikli služební cestu do Martina, partnerského města Jičína. Jednali jsme o budoucí možné spolupráci s tamním Hasičským muzeem a také s muzeem v nizozemském Hoogeveen.

Společnosti Sklopísek, a.s. bude udělena 16. července cena Zlatý Permon. Pro předání cen si společnost vybrala prostory našeho muzea.

Historické oddělení muzea připravuje materiály pro výstavu o 1. světové válce v Jičíně, která bude otevřena na podzim.

Naše přírodovědkyně v letních měsících monitoruje hnízdění rorýse obecného na Jičínsku.

V květnu provedlo archeologické oddělení sondáž u hradu Pařez ve spolupráci s archeologem PhDr. Petrem Šídou PhD. Očekávané mezolitické osídlení se výzkumem neprokázalo. Byly objeveny vrstvy s novověkou, středověkou a pravěkou keramikou.

Proběhl záchranný archeologický výzkum základů kostela v Pecce, kde byl mimo jiné objeven hromadný hrob, patrně z doby poslední morové epidemie, která postihla České země v letech 1713–1715.

9. června bylo v muzeu natáčeno propagační video o muzeu. Videospot bude mimo jiné promítán v místním kině.

Připravujeme Muzejní noviny věnované obci Jičíněves, které budou k dostání od poloviny září.

BEZ GRANTŮ TO NEJDE

Říká se, že příspěvkovou organizací je taková organizace, která programově plánuje finanční ztrátu. To třeba znamená, že si naplánuje vydělat jeden milión, ale utratí miliony tři (dva milióny pak v rámci dotace dostane od svého zřizovatele). V oblasti ekonomické je tedy úkolem každé příspěvkové organizace stejně tak šetřit, jako pokoušet se vytvářet co největší zisk. Se ziskem je to ale problematictější.

Naše muzeum může zisk vytvářet v podstatě jen ve dvou oblastech: na vstupném a dále pak v rámci archeologických služeb. Problém je ale v tom, že v rámci archeologických služeb jsou finance, které byly tímto způsobem získány, ihned zase profinancovány právě do archeologických služeb zajišťovaných dodavatelsky, případně z vlastních zdrojů. A tak nám zůstává vlastně jen to vstupné.

I když? Je tu ještě jeden zdroj, na který není dobré zapomenout, a tím jsou nejrůznější grantové příležitosti. Někdy je grant poměrně jednoduché napsat, získat i zadministrovat, ale většinou je cesta k jeho získání trnitá. Přesto si dovoluji tvrdit, že je to jeden z nejvýznamnějších prvků ekonomiky jakékoliv kulturní příspěvkové organizace, neboť do velké míry stimuluje jeho aktivitu. Grant míří vždy svou povahou ke zlepšení stávajícího stavu, k tomu, aby pomohl nějaké akci, která je nad rámec činnosti organizace, případně pomohl doplnit potřebné vybavení.

Naše muzeum se v posledních letech cíleně věnuje získávání nejrůznějších grantů. Za poslední 4 roky v průměru administrujeme 11 grantových projektů za rok. Pravidelně žádáme o finance v rámci grantových příležitostí u města Jičín, Královéhradeckého kraje, Ministerstva kultury ČR, ale také u nejrůznějších nadací atd. Souběžně s tím se snažíme zajistit financování některých akcí také sponzorskými příspěvky. Téměř všichni odborní pracovníci našeho muzea mají ve své náplni práce také fundraising, tedy cílené sledování grantových příležitostí a případné zpracovávání grantů. Z projektů, na které se našemu muzeu v poslední době podařilo získat finance z grantových prostředků, můžeme zmínit například nový knihovnický on-line systém (aktuálně se připravuje) či digitalizaci (fotografování) našich sbírkových předmětů pro portál esbirky.cz.

Granty budou pro naše pracovníky velkým tématem i v příštích letech. Aktuálně se snažíme o navázání spolupráce s muzei v Polsku, na Slovensku i v Maďarsku v rámci visehradského grantu a zásadní téma našeho muzea, totiž získání nového depozi-táře, je také tématem připravované žádosti do norských fondů. Zde už se bude jednat o miliónové položky. Tak či tak, nevíme, co bychom si bez grantů počali. Ostatně čtvrtletník, který držíte právě v ruce, byl financován také s pomocí grantu.

Michal Babík

VÝSTAVY A AKCE červenec –září 2014

VÝSTAVY

GALERIE

ŠLÁPNĚTE DO PEDÁLŮ!

30. 5. – 28. 9.

Poznejte historii cyklistiky obecně, ale i ve vztahu k Jičínsku. Nasedněte s námi na kolo a šlápněte do pedálů!

VÝSTAVNÍ CHODBA

ROZMARNÁ LÉTA NA JIČÍNSKU

15. 6. – 14. 9.

Letní výstava přenese návštěvníky do prostředí plováren a koupališť 20. století a nastíní jejich proměny v našem regionu. Těšit se můžete také na vývoj plavkové módy.

PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA

NA JIČÍNSKU

19. 9. – 2. 11.

Výstava ke stoletému výročí první světové války vychází z dobových dokumentů, které popisují situaci na Jičínsku v této těžké době.

AKCE

PÁTKY S VĚVODOU

ALBRECHTEM Z VALDŠTEJNA

4. 7., 11. 7., 18. 7., 25. 7., 1. 8.,
8. 8., 15. 8., 22. 8., 29. 8.,
vždy od 16 do 18 hodin.

RODINNÁ PROHLÍDKA STÁLÉ

EXPOZICE S ČLOVÍČKEM

úterý 5. 8. od 15 hodin.

NOČNÍ PROHLÍDKA MUZEA

úterý 12. 8. od 21 hodin.

HLASUJTE PRO JIČÍNSKÝ STROM

(Kukulův dub) v anketě „Strom roku 2014“. Více informací naleznete na muzejním facebooku.

PROHLÍDKY S VÝKLADEM

KOMENTOVANÉ PROHLÍDKY

JIČINA A VALDŠTEJNOVA

ZÁMKU

termíny budou zveřejněny na webu a facebooku muzea.

Změny akcí vyhrazeny.

UDÁLOSTI V OBRAZECH

Dne 29. května 2014 proběhla v zámecké galerii vernisáž výstavy Šlápněte do pedálů.

Rekonstrukce jičínské plovárny na výstavě Rozmarná léta na Jičínsku. Na 2. figuríně zleva vystaveny nejstarší plavky z 80. let 19. století, zapůjčené z muzea v Semilech.

Archeologický výzkum nedaleko hradu Pařez přinesl nálezy pravěké a středověké keramiky.

PhDr. Petr Šída Ph.D. dokumentuje archeologické vrstvy v sondě pod Pařezskou bránou.

Tento rok začal v našem muzeu nový výukový program pro děti z mateřských a základních škol s názvem Cesty Človíčka do minulosti.

HURÁ, MUZEUM! Čtvrtletník Regionálního muzea a galerie v Jičíně 3|2014

Vydává: Regionální muzeum a galerie v Jičíně, Valdštejnovo náměstí 1, 506 01 Jičín

Tel.: +420 493 532 204, e-mail: muzeumhry@muzeumhry.cz, www.muzeumhry.cz

Otevírací doba muzea a galerie:

červenec–srpen po–ne 9.00–18.00 hod., září út–ne 9.00–17.00 hod.

Redakce: Gabriela Brokešová, Martina Pajerová

Fotografie: sbírka RMaG, mojejičinsko.cz (Ondřej Březovský)

Grafická úprava: Jakub Novotný, jn@cr8.cz

Tisk: Tiskárna Irbis, Liberec, uzávěrka čísla: 16. 6. 2014

Toto číslo by nevezniklo nebyť podpory města Jičína.

